

Οδηγίες για την αξιολόγηση προτάσεων στο πλαίσιο του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα 2019

Το παρόν έγγραφο έχει ως στόχο να εξηγήσει στο κοινό τα κριτήρια και τις διαδικασίες που θα εφαρμοστούν για την αξιολόγηση των προτάσεων LIFE που θα υποβληθούν στην πρόσκληση του 2019 για «παραδοσιακά έργα» στο πλαίσιο του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα.

Κατά την αξιολόγηση, αναφέρονται κατά περίπτωση τα ακόλουθα επίσημα έγγραφα: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τη θέσπιση Προγράμματος για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (LIFE), ΕΕ L347 της 20.12.2013. Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής 2018/210/ΕΕ της 12ης Φεβρουαρίου σχετικά με την έγκριση του Πολυετούς Προγράμματος Εργασίας LIFE για την περίοδο 2018-2020, ΕΕ L39 της 13.02.2018. Οδηγίες για αιτούντες LIFE 2019 - Δράση για το Κλίμα. Υπόδειγμα Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Αυτός ο οδηγός μεταφράστηκε στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου LIFE "Establishment and operation of the Greek LIFE Task Force (LTF) for the period 2014-2017" με κωδικό LIFE14 CAP/GR/000003 με συντονιστή δικαιούχο το Πράσινο Ταμείο και συνδικαιούχο το ΥΠΕΝ και συγχρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα LIFE της ΕΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΙΣΗΣ	4
1. ΣΤΑΔΙΟ ΑΠΟΣΦΡΑΓΙΣΗΣ*	4
2. ΣΤΑΔΙΟ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	5
3. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΗ: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ	10
II. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΕΛΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΧΗ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΕΔΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ	16
III. ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ LIFE	17
IV. ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΦΕΔΡΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ	18
V. ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ	18
ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΦΟΡΜΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ	19

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ο παρών οδηγός αξιολόγησης αφορά **ΜΟΝΟ** την επιλογή πιλοτικών έργων, έργων επίδειξης, έργων βέλτιστων πρακτικών και έργων πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης LIFE όπως ορίζονται στο άρθρο 2, παράγραφοι α), β), γ) και η) του Κανονισμού LIFE.

Για την αξιολόγηση των ολοκληρωμένων έργων, των έργων τεχνικής βοήθειας, των έργων οικοδόμησης δυναμικού, των προπαρασκευαστικών έργων, των λειτουργικών επιχορηγήσεων και των χρηματοδοτικών μέσων LIFE, συμβουλευτείτε τα σχετικά έγγραφα που είναι διαθέσιμα στον δικτυακό τόπο του LIFE.

Η διαδικασία αξιολόγησης, επιλογής και ανάθεσης διενεργείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Εκτελεστικό Οργανισμό για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (EASME), στο εξής η «αναθέτουσα αρχή» με τη συνδρομή μιας κοινοπραξίας ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων αξιολογητών, στο εξής ο «ανάδοχος». Σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή παραμένει υπεύθυνη για τη διαδικασία στο σύνολό της, μεταξύ άλλων για την απονομή των τελικών βαθμολογιών, την κατάρτιση του καταλόγου με τις προτάσεις που θα συγχρηματοδοτηθούν και την απόρριψη των προτάσεων.

Το παρόν έγγραφο αφορά μόνο την πρόσκληση υποβολής προτάσεων 2019 στο πλαίσιο του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα.

Η διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης θα πραγματοποιηθεί σε ένα στάδιο, που θα αφορά αποκλειστικά ολοκληρωμένες προτάσεις¹.

Μόνο οι ολοκληρωμένες προτάσεις που θα παραληφθούν από την Αναθέτουσα Αρχή μέσω του ηλεκτρονικού εργαλείου eProposal πριν από την προθεσμία που αναφέρεται στο Παράρτημα 1 των Οδηγών για Αιτούντες 2019 και στη συνέχεια θα προκριθούν από το στάδιο της αποσφράγισης (βλ. ενότητα 2) θα καταχωρηθούν τελικά στη βάση δεδομένων ESAP (Διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής ανάθεσης).

Τυχόν πληροφορίες ή έγγραφα που θα υποβληθούν με άλλον τρόπο ή μετά την προθεσμία δεν θα ληφθούν υπόψη, εκτός εάν αυτό ζητηθεί ρητά από την Αναθέτουσα Αρχή.

Για Βρετανούς αιτούντες: Παρακαλούμε να έχετε υπόψη σας ότι τα κριτήρια επιλεξιμότητας πρέπει να τηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της επιχορήγησης. Αν το Η.Β. αποσυρθεί από την ΕΕ κατά τη διάρκεια της περιόδου επιχορήγησης χωρίς να καταλήξει σε συμφωνία με την ΕΕ εξασφαλίζοντας την επιλεξιμότητα των αιτούντων, θα σταματήσετε να λαμβάνετε επιχορήγηση από την ΕΕ (συνεχίζοντας αν είναι εφικτό να συμμετέχετε) ή θα απαιτηθεί να εγκαταλείψετε το έργο με βάση το άρθρο II.17.3 του Συμφωνητικού Επιχορήγησης.

Μόλις ολοκληρωθεί η καταχώρηση των προτάσεων στο ESAP, οι επιμέρους αξιολογητές θα αποκτήσουν πρόσβαση στο ESAP και θα μπορούν να προσθέσουν τα σχόλια και τις βαθμολογίες τους σύμφωνα με όσα περιέχονται στο παρόν έγγραφο.

Βασικές αρχές επιλογής και αξιολόγησης

¹ Με τον όρο «ολοκληρωμένη πρόταση» νοείται η πλήρης πρόταση που υποβάλλεται προς αξιολόγηση και έγκριση, σε αντιδιαστολή με το «συνοπτικό υπόμνημα» που υποβάλλεται αρχικά κατά το πρώτο στάδιο υποβολής στο υποπρόγραμμα «Περιβάλλον» (όπου ισχύει διαδικασία δύο σταδίων).

Έργα σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφοι α), β), γ) και η) του Κανονισμού LIFE

Η επιλογή πιλοτικών έργων, έργων επίδειξης, έργων βέλτιστων πρακτικών και έργων πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφοι α), β),

γ) και η) του Κανονισμού LIFE, ακολουθεί την ίδια τεχνική μεθοδολογία για την επιλογή έργων και εφαρμόζονται παρόμοια κριτήρια επιλεξιμότητας και ανάθεσης, όπως περιγράφονται στο παρόν έγγραφο.

Όλοι οι αξιολογητές, τόσο της Αναθέτουσας Αρχής όσο και του αναδόχου, πρέπει να βασίζονται στην αξιολόγηση προτάσεων στις διατάξεις του παρόντος οδηγού αξιολόγησης και να χρησιμοποιούν ως βάση τις ερωτήσεις που έχουν καθοριστεί για κάθε κριτήριο.

Στο πλαίσιο των περιορισμών που προβλέπονται από τους κανόνες του Κανονισμού LIFE για τη θεματική κατανομή, η αρχή της ίσης μεταχείρισης όλων των προτάσεων πρέπει να εφαρμόζεται αυστηρά σε όλα τα στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης. Οι αξιολογήσεις και οι βαθμολογίες που αποδίδονται σε κάθε πρόταση πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο αντικειμενικές και δίκαιες γίνεται. Κάθε απόφαση και κάθε βαθμολογία που αποδίδεται πρέπει να αιτιολογείται με σαφήνεια μέσω εμπειριστατωμένων σχολίων.

Όσα ποιοτικά κριτήρια ανάθεσης αξιολογούνται από τον ανάδοχο, θα εκτιμώνται πάντα ανεξάρτητα από τουλάχιστον δύο εμπειρογνώμονες αξιολογητές. Για κάθε πρόταση που του έχει ανατεθεί, ο υπεύθυνος εμπειρογνώμονας αξιολογητής πρέπει να καταχωρίσει μία αναλυτική έκθεση αξιολόγησης στο ESAP. Στο ESAP όλα τα σχόλια γίνονται στην αγγλική γλώσσα. Για κάθε κριτήριο αξιολόγησης, οι αξιολογητές πρέπει να παρέχουν ουσιώδη θετικά και αρνητικά σχόλια που να αιτιολογούν την προτεινόμενη βαθμολογία. Οι αξιολογητές πρέπει να διασφαλίζουν ότι όλα τα σχόλιά τους είναι συνοπτικά, ολοκληρωμένα και κατανοητά, και πρέπει πάντα να έχουν άμεση συνάφεια τόσο με το συνοπτικό υπόμνημα/ την ολοκληρωμένη πρόταση όσο και με το εφαρμοζόμενο κριτήριο. Οι αξιολογητές πρέπει να αποφεύγουν ασαφείς, διφορούμενες εκτιμήσεις.

Με εξαίρεση το στάδιο της αποσφράγισης, οι αιτούντες οφείλουν να γνωρίζουν ότι τα διαφορετικά στάδια της διαδικασίας αξιολόγησης ενδέχεται να πραγματοποιηθούν παράλληλα. Αυτό συμβαίνει προκειμένου να ολοκληρωθεί η αξιολόγηση και να ειδοποιηθούν οι αιτούντες για τα τελικά αποτελέσματα το συντομότερο δυνατόν.

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΙΣΗΣ

1. ΣΤΑΔΙΟ ΑΠΟΣΦΡΑΓΙΣΗΣ*

Θα ελεγχθεί εάν οι προτάσεις συμμορφώνονται με τα ακόλουθα κριτήρια:

1. Η πρόταση έχει υποβληθεί πριν από την προθεσμία που αναφέρεται στο Παράρτημα 1 των Οδηγών για Αιτούντες 2019.
2. Για την κατάρτιση και υποβολή της πρότασης χρησιμοποιήθηκαν οι σχετικές φόρμες υποβολής LIFE 2019 του eProposal.

* Ο έλεγχος αποσφράγισης θα διενεργηθεί μέσω της εφαρμογής eProposal και όχι μέσω του ESAP.

2. ΣΤΑΔΙΟ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Όλες οι προτάσεις που δεν απορρίφθηκαν κατά το στάδιο αποσφράγισης υποβάλλονται σε ενδελεχή αξιολόγηση της ποιότητάς τους στο στάδιο ανάθεσης, με βάση τα ειδικά κριτήρια και το σύστημα βαθμολόγησης για τα έργα που ποβάλλονται στο πλαίσιο του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα.

Κριτήρια ανάθεσης		Ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία*	Μέγιστη βαθμολογία
Τεχνική και χρηματοδοτική συνοχή και ποιότητα			
1.	Τεχνική συνοχή και ποιότητα	10	20
2.	Χρηματοδοτική συνοχή και ποιότητα (συμπεριλαμβανομένης της σχέσης ποιότητας/κόστους)	10	20
Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ:			
3.	εύρος και ποιότητα της συμβολής στους ειδικούς στόχους των τομέων προτεραιότητας του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα	10	20
4.	Βιωσιμότητα (συνέχιση, αναπαραγωγή, μεταφορά)	8	15
Συνολική (απαιτούμενη) βαθμολογία		50*	
Επιπλέον μονάδες			
Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ: συμβολή στην εφαρμογή της συμφωνίας του Παρισιού			
5.	α) Συμβολή στους τομείς πολιτικής της Δράσης για το κλίμα που καθορίζονται στην ενότητα 2 των Οδηγιών για αιτούντες 2019.	-	0 ή 5
	β) Συμβολή στους ειδικούς τομείς εργασιών που περιλαμβάνονται στην ενότητα 2 των Οδηγιών για αιτούντες 2019.	-	0 ή 5
6.	Συνέργειες [συμπεριλαμβανομένων των πολλαπλών σκοπών και της ενσωμάτωσης/συμπληρωματικότητας (κατ' ανώτατο όριο 8 μονάδες), των πράσινων δημόσιων συμβάσεων (κατ' ανώτατο όριο 1 μονάδα), του οικολογικού σήματος (κατ' ανώτατο όριο 1 μονάδα) και της αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων της ΕΕ (κατ'	-	15

	ανώτατο όριο 1 μονάδα)] - Διακρατική διάσταση (κατ' ανώτατο όριο 4 μονάδες)		
	Μέγιστη βαθμολογία		100

* Η πρόταση πρέπει να συγκεντρώνει την ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία για κάθε κριτήριο ανάθεσης ΚΑΙ η συνολική βαθμολογία όσον αφορά τα κριτήρια για τα οποία έχει οριστεί ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία πρέπει να ισοδυναμεί με τουλάχιστον 50 μονάδες.

3. Τεχνική συνοχή και ποιότητα

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου κριτηρίου, δίνεται ιδιαίτερη σημασία στη σαφήνεια και τη δυνατότητα υλοποίησης των δράσεων που προτείνονται στην πρόταση για την επίτευξη των προβλεπόμενων προϊόντων και αποτελεσμάτων του έργου. Ούτε οι δράσεις ούτε οι υλοποιήσεις και τα αποτελέσματα που προβλέπονται πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με οποιονδήποτε από τους στόχους που επιδιώκονται στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE. Το πλαίσιο λειτουργίας πριν από την εφαρμογή του έργου, πρέπει να περιγραφεί διεξοδικά και η πρόταση πρέπει να συνδέει με σαφήνεια τα προβλήματα και τις απειλές με τους στόχους του έργου, τις προτεινόμενες δράσεις και τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Όλες οι δράσεις πρέπει να περιγραφούν και να ποσοτικοποιηθούν καταλλήλως, και εφόσον απαιτείται να συνοδεύονται από επαρκείς χάρτες. Η πρόταση πρέπει να περιγράφει με σαφήνεια πώς, πού και από ποιον θα διεξαχθεί κάθε δράση.

Η πρόταση πρέπει να συνταχθεί με τέτοιο τρόπο που να επιτρέπει στους αξιολογητές να αξιολογήσουν τον βαθμό επάρκειας των τεχνικών μέσων και της τεχνογνωσίας της ομάδας έργου για την υλοποίηση του έργου.

Ο χρονικός σχεδιασμός πρέπει να είναι ρεαλιστικός και τυχόν δυνητικές δυσκολίες πρέπει να έχουν εκτιμηθεί σωστά στις σχετικές φόρμες.

Οποιοσδήποτε δράσεις δεν συμβάλλουν άμεσα στην επίτευξη των στόχων του έργου μπορεί να θεωρηθούν ως μη επιλέξιμες (για παράδειγμα: προπαρασκευαστικές δράσεις ή μελέτες που δεν συνδέονται με την υλοποίηση του έργου, τυχόν θεμελιώδης επιστημονική έρευνα κ.λπ.). Οι προτάσεις μπορούν να λάβουν έως 20 μονάδες για αυτό το κριτήριο. Η ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία για αυτό το κριτήριο είναι 10 μονάδες.

4. Χρηματοδοτική συνοχή και ποιότητα (συμπεριλαμβανομένης της σχέσης ποιότητας/κόστους)

Θα αξιολογείται ο προτεινόμενος προϋπολογισμός και η συνέπειά του με τις προτεινόμενες δράσεις και τους ισχύοντες κανόνες, καθώς και η αποτελεσματικότητα της προτεινόμενης προσέγγισης ως προς το κόστος. Επίσης, θα αξιολογείται η σχέση ποιότητας/κόστους του προτεινόμενου έργου έναντι των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.

Οι χρηματοδοτικές συνεισφορές των δικαιούχων/συγχρηματοδοτών, ο

προτεινόμενος προϋπολογισμός και οι προτεινόμενες δαπάνες του έργου πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες και τις αρχές που προβλέπονται στις οδηγίες LIFE για αιτούντες, το Υπόδειγμα Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement)² και τον Κανονισμό LIFE. Ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι διαφανής –δηλαδή τα στοιχεία κόστους πρέπει να περιγράφονται επαρκώς– συνεκτικός και οικονομικά αποδοτικός, και να περιλαμβάνει τη διαχείριση του έργου.

Οι προτάσεις μπορούν να λάβουν έως 20 μονάδες για αυτό το κριτήριο. Η ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία για αυτό το κριτήριο είναι 10 μονάδες.

5. Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ: εύρος και ποιότητα της συμβολής στους ειδικούς στόχους των τομέων προτεραιότητας του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα

Αξιολογείται το κατά πόσο κάθε πρόταση συμβάλλει σε έναν ή περισσότερους ειδικούς στόχους των τομέων προτεραιότητας του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα όπως ορίζονται στα άρθρα 14, 15 και 16 του Κανονισμού LIFE, καθώς και η ποιότητα της συμβολής αυτής.

Η αξιολόγηση του συγκεκριμένου κριτηρίου θα καλύπτει, ειδικότερα, το εύρος και την ποιότητα των επιδιωκόμενων αντίκτυπων (περιβαλλοντικά/κλιματικά οφέλη) στη λήξη του έργου. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα πρέπει να είναι συγκεκριμένα, ρεαλιστικά και ποσοτικοποιημένα στο μέτρο του δυνατού. Θα αξιολογηθεί η έκταση των περιβαλλοντικών/κλιματικών αντίκτυπων που αναμένονται από τις δράσεις στη λήξη του έργου, συγκριτικά με την τρέχουσα κατάσταση που εκτιμάται ή μετράται κατά την έναρξη του έργου.

Όπου απαιτείται, θα λαμβάνεται επίσης υπόψη η καταλληλότητα του εδαφικού και του κοινωνικού πλαισίου που αναμένεται να επηρεαστεί από τις δράσεις του έργου. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα πρέπει να διατυπώνονται λαμβανομένων υπόψη των βασικών δεικτών σε επίπεδο έργου του LIFE Στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης συνεκτιμώνται μόνο οι δράσεις που κρίνονται υλοποιήσιμες βάσει της αξιολόγησης της τεχνικής και χρηματοδοτικής συνοχής.

Οι προτάσεις μπορούν να λάβουν έως 20 μονάδες για αυτό το κριτήριο. Η ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία για αυτό το κριτήριο είναι 10 μονάδες.

6. Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ: βιωσιμότητα (συνέχισης, αναπαραγωγής, δυναμικό μεταφοράς)

Η βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του έργου σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα είναι η δυνατότητα διατήρησής τους μετά την υλοποίηση του έργου, από πλευράς δυνατότητας συνέχισης, αναπαραγωγής ή μεταφοράς. Ως συνέχιση νοείται η συνεχής χρήση, μετά το τέλος του έργου, των λύσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου από τις οντότητες οι οποίες συμμετείχαν στο έργο. Η συνέχιση, ωστόσο, ενδέχεται να συμπεριλαμβάνει τη δυνατότητα περαιτέρω γεωγραφικής εξάπλωσης. Απλώς και μόνο η συνέχιση και διατήρηση των αποτελεσμάτων του έργου θα αποτελεί επαρκές στοιχείο για τη συγκέντρωση της ελάχιστης απαιτούμενης βαθμολογίας, ενώ η περαιτέρω γεωγραφική εξάπλωση θα κριθεί με βάση το αναμενόμενο πεδίο εφαρμογής, που

² Συμπεριλαμβανομένων των Γενικών Όρων και τις χρηματοοικονομικές και διοικητικές οδηγίες του Παραρτήματος Χ, στο Υπόδειγμα Συμφωνητικού Επιχορήγησης:
http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/pmtools/life2014_2020/index.htm

την καθιστά συγκρίσιμη με την αναπαραγωγή ή τη μεταφορά.

Ως αναπαραγωγή νοείται η εκ νέου χρήση των λύσεων που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο του έργου κατά τον ίδιο τρόπο και για τους ίδιους σκοπούς από άλλες οντότητες/ άλλους τομείς κατά τη διάρκεια ή μετά τη λήξη του έργου.

Ως μεταφορά νοείται η χρήση των λύσεων που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο του έργου με διαφορετικό τρόπο ή για διαφορετικό σκοπό σχετικό με το περιβάλλον, τη δράση για το κλίμα ή τη συναφή διακυβέρνηση και πληροφόρηση από τις ίδιες ή άλλες οντότητες/τους ίδιους ή άλλους τομείς κατά τη διάρκεια ή μετά τη λήξη του έργου.

Οι αιτούντες οφείλουν να αποδεικνύουν στις προτάσεις τους ότι οι λύσεις (δηλαδή οι τεχνικές, οι μέθοδοι, οι μεθοδολογίες, οι προσεγγίσεις και/ή οι δράσεις ή οι υποστηρικτικές δραστηριότητες πληροφόρησης, επικοινωνίας και ευαισθητοποίησης) που επιδιώκουν να αποφέρουν άμεσα και/ή έμμεσα θετικά αποτελέσματα όσον αφορά τους σχετικούς στόχους του Κανονισμού LIFE έχουν δυνατότητες συνέχισης, αναπαραγωγής και/ή μεταφοράς.

Η επιτυχής συνέχιση, αναπαραγωγή και/ή μεταφορά προϋποθέτουν τη χάραξη στρατηγικής με ενέργειες που θα πολλαπλασιάζουν τον αντίκτυπο των αποτελεσμάτων των έργων και θα διασφαλίζουν την ευρύτερη διείσδυσή τους σε μεγάλες μάζες του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του έργου και/ή σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα μετά το τέλος του Προγράμματος LIFE. Η διαδικασία αυτή υπερβαίνει τη μεταφορά γνώσης και τη δικτύωση και αφορά την εφαρμογή των λύσεων που αναπτύσσονται και/ή εφαρμόζονται στο πλαίσιο του έργου και μετά το τέλος του έργου σε άλλους τομείς ή για διαφορετικό σκοπό. Οι αιτούντες πρέπει να υποβάλουν σαφή και αξιόπιστη περιγραφή της στρατηγικής και των δράσεων που προβλέπονται για την επίτευξη του στόχου αυτού.

Οι προτάσεις μπορούν να λάβουν έως 15 μονάδες για αυτό το κριτήριο. Η ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία για αυτό το κριτήριο είναι 8 μονάδες.

7. Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ: Συμβολή στους τομείς πολιτικής και τους τομείς εργασιών της Δράσης για το Κλίμα

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου κριτηρίου, οι προτάσεις έργων που ανήκουν ξεκάθαρα στους τομείς πολιτικής της Δράσης για το Κλίμα, όπως αυτοί ορίζονται στην ενότητα 4 του Πολυετούς Προγράμματος Εργασίας LIFE για την περίοδο 2018-2020³ και στην ενότητα 2 των Οδηγιών για αιτούντες 2019 για «παραδοσιακά έργα» του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα, θα λάβουν 5 επιπλέον μονάδες.

Επιπρόσθετα, προτάσεις έργων που συμμορφώνονται πλήρως με έναν από τους τομείς εργασιών που περιγράφονται στην ενότητα 2 των Οδηγιών για αιτούντες 2019 για «παραδοσιακά έργα» του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα, θα λάβουν άλλες 5 μονάδες.

Δεν ισχύει ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία για αυτό το κριτήριο.

8. Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ: συνέργειες και διακρατική διάσταση

- *Συνέργειες (συμπεριλαμβανομένων των πολλαπλών σκοπών, της ενσωμάτωσης/συμπληρωματικότητας, των πράσινων δημόσιων συμβάσεων, του οικολογικού σήματος και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας που χρηματοδοτείται από την ΕΕ):*

Συνέργειες μπορούν να επιτευχθούν με την υιοθέτηση προσεγγίσεων πολλαπλών σκοπών και την ενσωμάτωση και/ή συμπληρωματικότητά τους με άλλες πολιτικές και μηχανισμούς χρηματοδότησης της ΕΕ. Οι προτάσεις θα λαμβάνουν υψηλότερη βαθμολογία αν προβλέπουν συνέργειες και συμπληρωματικές δράσεις, ανάλογα με το εύρος και την ποιότητά τους.

Η **χρήση μηχανισμού υλοποίησης πολλαπλών σκοπών** σημαίνει ότι η πρόταση δεν αποσκοπεί μόνο να επιτύχει τους ειδικούς βασικούς στόχους του έργου όσον αφορά τη δράση για το κλίμα, αλλά προβλέπει συγκεκριμένες δράσεις προκειμένου να υλοποιήσει και άλλους σκοπούς.

Προτάσεις έργων οι οποίες δίνουν έμφαση σε συγκεκριμένο ζήτημα σχετικά με τη δράση για το κλίμα, ενώ βελτιώνουν παράλληλα την **ενσωμάτωση** αυτών των ειδικών στόχων για το περιβάλλον σε άλλους τομείς πολιτικής και/ή επιτυγχάνουν **συμπληρωματικότητα** με αυτούς, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό συνέργειες με τους στόχους άλλων πολιτικών της Ένωσης, θα αξιολογούνται θετικά. Θα παρέχεται η δυνατότητα συγκέντρωσης έως και οκτώ επιπλέον μονάδων για τη χρήση μηχανισμών πολλαπλών σκοπών, την ενσωμάτωση ή τη συμπληρωματικότητα ή τον συνδυασμό οποιωνδήποτε εξ αυτών.

Συνέργειες μπορούν επίσης να επιτευχθούν μέσω των πράσινων δημόσιων συμβάσεων και της χρήσης συστήματος οικολογικής σήμανσης όσον αφορά την ενσωμάτωση στόχων οικολογικής παραγωγής και παροχής υπηρεσιών, καθώς και μέσω της αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων στο πλαίσιο του «Ορίζοντα 2020» ή των προηγούμενων προγραμμάτων. Όσον αφορά τα «παραδοσιακά» έργα, η δέσμευση για τη σύναψη **πράσινων δημόσιων συμβάσεων**⁴ και/ή η προτίμηση προϊόντων και/ή υπηρεσιών **επίσημα αναγνωρισμένων συστημάτων οικολογικής σήμανσης**⁴, όπως το οικολογικό σήμα της ΕΕ⁵, μέσω σαφούς μηχανισμού υλοποίησης λαμβάνουν μία επιπλέον μονάδα η καθεμία.

Η **αξιοποίηση** των αποτελεσμάτων έργων έρευνας και καινοτομίας για το περιβάλλον και το κλίμα που έχουν χρηματοδοτηθεί από το «Ορίζοντα 2020» ή από προηγούμενα προγράμματα-πλαίσια, θα λαμβάνει μία επιπλέον μονάδα, εφόσον υπάρχουν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν την προστιθέμενη αξία της εν λόγω αξιοποίησης για το έργο.

³ [Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής \(ΕΕ\) 2018/210 της 12ης Φεβρουαρίου 2018 σχετικά με την έγκριση του Πολυετούς Προγράμματος Εργασίας LIFE για την περίοδο 2018-2020.](#)

⁴ Για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις, βλ. http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm, και ειδικότερα http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm και

⁵ http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

- Διακρατική διάσταση (κατ' ανώτατο όριο 4 μονάδες)

Οι προτάσεις θα ευνοούνται, αν η διακρατική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών είναι καθοριστικό εχέγγυο για την επίτευξη των στόχων του έργου. Με βάση το συγκεκριμένο κριτήριο, μια πρόταση θα λαμβάνει έως και τέσσερις επιπλέον μονάδες αν υπάρχουν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν την προστιθέμενη αξία της διακρατικής προσέγγισης⁶.

Δεν ισχύει ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία για αυτό το κριτήριο.

Ολοκλήρωση του σταδίου ανάθεσης

Με βάση τις αξιολογήσεις, κάθε πρόταση θα ενταχθεί σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Οποιαδήποτε πρόταση λάβει τελική βαθμολογία χαμηλότερη από την ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία για οποιοδήποτε κριτήριο ανάθεσης έχει οριστεί ελάχιστο απαιτούμενο επίπεδο, Ή το συνολικό άθροισμα των εν λόγω κριτηρίων είναι μικρότερο από 50 μονάδες (ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία), θα δηλώνεται ως «απορριφθείσα κατά το στάδιο ανάθεσης» και δεν θα αξιολογείται περαιτέρω.
- Για όσες προτάσεις δεν εμπίπτουν στην προηγούμενη περίπτωση, η συνολική βαθμολογία (μέγιστη βαθμολογία) που θα λάβουν θα υπολογίζεται ως το άθροισμα των βαθμολογιών της τελικής σύνθεσης για τα 6 κριτήρια ανάθεσης.

3. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΗ: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

Οι προτάσεις ελέγχονται ως προς τον βαθμό συμμόρφωσής τους με τα κριτήρια επιλεξιμότητας. Ανατρέξτε στις Οδηγίες για αιτούντες 2019 σχετικά με τη χρήση του eProposal και τις απαιτούμενες παρεχόμενες πληροφορίες. Προκειμένου να συμμορφωθεί με το κριτήριο επιλεξιμότητας, κάθε ολοκληρωμένη πρόταση πρέπει να αποδεικνύει ότι:

- συμβάλλει σε έναν ή περισσότερους από τους γενικούς στόχους που ορίζονται στο άρθρο 3 του Κανονισμού LIFE και σε έναν ή περισσότερους από τους ισχύοντες ειδικούς στόχους των άρθρων 14, 15 και 16 του Κανονισμού LIFE·
- εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των τομέων προτεραιότητας (όπως ορίζονται στο άρθρο 13 του Κανονισμού LIFE) του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα, βάσει του οποίου υποβλήθηκε·
- πραγματοποιείται εντός ΕΕ και/ή σε έδαφος όπου ισχύουν οι Συνθήκες και το

⁶ Η έννοια του όρου «διακρατικός», ή «διεθνικός» όπως προβλέπεται στον κανονισμό LIFE, καλύπτει μόνο τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και των τρίτων χωρών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα LIFE σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού LIFE. Οι δραστηριότητες εκτός της Ένωσης ή σε υπερπόντιες χώρες και υπερπόντια εδάφη, όταν αυτό είναι εφικτό κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 του Κανονισμού LIFE, δεν θα συνεπάγονται τη συγκέντρωση υψηλότερης βαθμολογίας με βάση το συγκεκριμένο κριτήριο ανάθεσης.

σχετικό κεκτημένο, ή εμπíπτει σε κάποια από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 5 και 6 του Κανονισμού LIFE και προσδιορίζονται στις Οδηγίες για αιτούντες 2019·

- αντιστοιχεί σε έναν από τους ακόλουθους τύπους έργων που ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχεία α), β), γ) και η) του Κανονισμού LIFE:
  - ο «πιλοτικά έργα»: τα έργα που εφαρμόζουν τεχνική ή μέθοδο η οποία δεν έχει εφαρμοστεί ούτε έχει δοκιμαστεί στο παρελθόν ή αλλού, αποφέρουν πιθανά περιβαλλοντικά ή κλιματικά οφέλη σε σύγκριση με τις τρέχουσες βέλτιστες πρακτικές και μπορούν να εφαρμοστούν μεταγενέστερα σε ευρύτερη κλίμακα σε παρόμοιες καταστάσεις·
  - ο «έργα επίδειξης»: τα έργα που θέτουν σε εφαρμογή, δοκιμάζουν, αξιολογούν και διαδίδουν ενέργειες, μεθοδολογίες ή προσεγγίσεις που είναι καινούριες ή άγνωστες στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου, όπως το γεωγραφικό, οικολογικό, κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, και οι οποίες θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν αλλού σε παρόμοιες περιστάσεις.
  - ο «έργα βέλτιστων πρακτικών»: τα έργα που εφαρμόζουν κατάλληλες, οικονομικά αποδοτικές και τελευταίου τύπου τεχνικές, μεθόδους και προσεγγίσεις, λαμβάνοντας υπόψη το συγκεκριμένο πλαίσιο του έργου·
  - ο «έργα πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης»: τα έργα που αποσκοπούν στην υποστήριξη της επικοινωνίας, της διάδοσης πληροφοριών και της ευαισθητοποίησης στους τομείς του υποπρογράμματος Δράση για το κλίμα.
- **δεν** έχει επίκεντρο την έρευνα και **δεν** αφορά την κατασκευή μεγάλων υποδομών·
- **δεν εξυπηρετεί** τον σκοπό της χρηματοδότησης μέτρων αντιστάθμισης που απορρέουν από τυχόν υποχρεώσεις δυνάμει του εθνικού ή ενωσιακού δικαίου.

Οι ολοκληρωμένες προτάσεις απαιτείται επίσης να αποδεικνύουν τη συμμόρφωσή τους με τα κριτήρια επιλεξιμότητας που αφορούν κάθε ειδικό τομέα προτεραιότητας:

- Τα πιλοτικά έργα και τα έργα επίδειξης στο πλαίσιο των **τομέων προτεραιότητας Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής και Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή** πρέπει να περιλαμβάνουν ενέργειες που αποφέρουν ουσιαστικά και μετρήσιμα άμεσα αποτελέσματα στο ή στα υπό εξέταση ζητήματα σχετικά με το περιβάλλον και/ή τη δράση για το κλίμα.
- Τα πιλοτικά έργα, τα έργα επίδειξης, τα έργα βέλτιστων πρακτικών ή τα έργα πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης στο πλαίσιο του **τομέα προτεραιότητας Κλιματική διακυβέρνηση και πληροφόρηση** πρέπει να περιλαμβάνουν ενέργειες που αποφέρουν ουσιαστικά και μετρήσιμα άμεσα ή έμμεσα αποτελέσματα στο ή στα υπό εξέταση ζητήματα σχετικά με τη δράση για το κλίμα, εξασφαλίζοντας την επίτευξη ουσιαστικών και μετρήσιμων άμεσων αποτελεσμάτων όσον αφορά το ή τα υπό εξέταση ζητήματα που αφορούν τη σχετική με το περιβάλλον και/ή το κλίμα διακυβέρνηση, πληροφόρηση και/ή ευαισθητοποίηση και διάδοση.

Οι προτάσεις που δεν συμμορφώνονται με ένα ή περισσότερα από τα κριτήρια επιλεξιμότητας που αναφέρονται παραπάνω δηλώνονται ως μη επιλεγμένες και

αποκλείονται από κάθε επόμενη αξιολόγηση.

4. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΗ: ΣΤΑΔΙΟ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ

Οι προτάσεις ελέγχονται ως προς τη συμμόρφωσή τους με τα γενικά κριτήρια επιλεξιμότητας και τα κριτήρια αποδοχής και αποκλεισμού (βλ. ενότητα 13 του παρόντος οδηγού για τον αναλυτικό κατάλογο με τις ερωτήσεις) όπως περιγράφεται παρακάτω:

- a. Κατά περίπτωση, οι **υπογεγραμμένες δηλώσεις** (φόρμες **A3, A4, A6, A8**) που αναφέρονται στη συνέχεια έχουν μεταφορτωθεί στις σχετικές ενότητες του eProposal (βλ. τον Οδηγό υποβολής αίτησης, για οδηγίες). Σε περίπτωση που υπάρξει αδυναμία να προσκομιστούν οι εν λόγω δηλώσεις ή να αποτυπωθεί με σαφήνεια η χρηματοδοτική συνδρομή στη φόρμα **A6** ενδέχεται η πρόταση να αποκλειστεί από κάθε περαιτέρω αξιολόγηση. Η υπογραφή των εντύπων A3 και A4 επιβεβαιώνει επίσης ότι οι δικαιούχοι δεν βρίσκονται σε κάποια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 136 παράγραφος 1,4 και στο άρθρο 141 του **Δημοσιονομικού Κανονισμού [Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012]**⁷.
- Οι σαρωμένες και μεταφορτωμένες στο eProposal φόρμες υποβολής **A3, A4** (μόνο εάν υπάρχουν ένας ή περισσότεροι συνδικαιούχοι) και **A6** (μόνο εάν υπάρχουν ένας ή περισσότεροι συγχρηματοδότες) φέρουν υπογραφές με ημερομηνία υπογραφής, και η ιδιότητα και η πλήρης επωνυμία του υπογράφοντος αποτυπώνεται με σαφήνεια στο έγγραφο. Εάν σε αυτό το στάδιο η δέσμευση του συγχρηματοδότη δεν είναι «πλήρως επιβεβαιωμένη», στη δήλωση πρέπει να επεξηγείται η τρέχουσα κατάσταση της δέσμευσης.
- b. Η φόρμα B1 (Summary description of the project – Συνοπτική περιγραφή του έργου) έχει συμπληρωθεί στην αγγλική γλώσσα.
- c. Ο συντονιστής δικαιούχος είναι νομίμως εγγεγραμμένος εντός της ΕΕ.

Σε περίπτωση που οι προτάσεις LIFE δεν συμμορφώνονται πλήρως με όλα τα ανωτέρω κριτήρια (π.χ. εάν λείπουν υποχρεωτικές υπογραφές/ ημερομηνίες των υπογραφών) η Αναθέτουσα Αρχή θα στείλει αρχικά μήνυμα μέσω του eProposal στον συντονιστή δικαιούχο και θα τον ενημερώνει ποιες φόρμες λείπουν.

Ο συντονιστής δικαιούχος θα έχει στη διάθεσή του **5 εργάσιμες ημέρες** για να απαντήσει και να υποβάλει μέσω του eProposal τα έγγραφα και τις φόρμες που λείπουν ή είναι ελλιπή. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να παρατείνει την προθεσμία.

Στο τέλος αυτής της διαδικασίας, όλες οι προτάσεις LIFE που δεν συμμορφώνονται πλήρως με όλα τα ανωτέρω κριτήρια δηλώνονται μη

⁷ ΕΕ L298 της 26.10.2012.

αποδεκτές και αποκλείονται από την αξιολόγηση.

5. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΗ: ΣΤΑΔΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Οι προτάσεις ελέγχονται ως προς τον βαθμό συμμόρφωσής τους με τα οικονομικά κριτήρια επιλογής. Οι προτάσεις που δεν συμμορφώνονται με ένα ή περισσότερα από τα οικονομικά κριτήρια επιλογής που αναφέρονται στη συνέχεια δηλώνονται ως μη επιλεγμένες.

Βήμα Α:

Όλοι οι αιτούντες (συντονιστές δικαιούχοι), εκτός από τους δημόσιους φορείς, πρέπει να προσκομίσουν, ως παραρτήματα της πρότασής τους, αποδεικτικά στοιχεία ότι συμμορφώνονται με το οικονομικό κριτήριο επιλογής που ορίζεται στο άρθρο 202 των κανόνων εφαρμογής του Δημοσιονομικού Κανονισμού (Κανονισμός της Επιτροπής (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1268/2012 της 29ης Οκτωβρίου 2012), δηλαδή ότι «ο αιτών πρέπει απαραίτητως να διαθέτει σταθερές και επαρκείς πηγές χρηματοδότησης έτσι ώστε να είναι σε θέση να ασκεί τις δραστηριότητές του καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της δράσης». Ως εκ τούτου, οι συντονιστές δικαιούχοι, εκτός από τους δημόσιους φορείς, πρέπει να προσκομίσουν τα ακόλουθα διοικητικά και χρηματοοικονομικά έγγραφα ως παραρτήματα στην πρόταση LIFE. Πρέπει να σημειωθεί ότι η Αναθέτουσα Αρχή θα απαιτήσει τα εν λόγω παραρτήματα, ανεξαρτήτως εάν αυτά είναι υποχρεωτικά ή όχι για τη συγκεκριμένη μορφή οργανισμού σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο στο κράτος μέλος του συντονιστή δικαιούχου:

- A. Το έγγραφο LIFE Simplified Financial Statement (Απλοποιημένες οικονομικές καταστάσεις LIFE), το οποίο παρέχεται με τον φάκελο αίτησης LIFE, πρέπει να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί (μεταφορτωθεί) στην πρόταση με τη μορφή αρχείου Excel.
- B. Ο πιο πρόσφατος ισολογισμός και κατάσταση κερδών και ζημιών. Αυτό το έγγραφο πρέπει να επισυναφθεί στην πρόταση LIFE ως σαρωμένο αρχείο σε μορφή pdf, το οποίο να μπορεί να εκτυπωθεί σε χαρτί μεγέθους A4. Εάν ο αιτών δεν έχει ακόμη ισολογισμό και κατάσταση κερδών και ζημιών επειδή πρόκειται για οργανισμό που έχει συσταθεί μόλις πρόσφατα, πρέπει να προσκομίσει διαχειριστικό/επιχειρηματικό σχέδιο (τουλάχιστον για μελλοντική περίοδο 12 μηνών) με χρηματοοικονομικά δεδομένα, το οποίο θα έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τα πρότυπα που απαιτούνται από το εθνικό δίκαιο.
- C. Εάν η συνολική συνεισφορά της ΕΕ που ζητείται υπερβαίνει το ποσό των 750.000 ευρώ, πρέπει να προσκομιστεί έκθεση ελέγχου από εγκεκριμένο εξωτερικό ελεγκτή. Η έκθεση πρέπει να πιστοποιεί τις οικονομικές καταστάσεις για το τελευταίο διαθέσιμο οικονομικό έτος. Αυτό το έγγραφο μπορεί να συνταχθεί μόνο από επαγγελματικά πιστοποιημένους ελεγκτές οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι από τον οργανισμό του αιτούντος.

Τα άτομα που είναι υπεύθυνα για τη διεξαγωγή ανεξάρτητων ελέγχων λογιστικών εγγράφων πρέπει να είναι καταγεγραμμένα στα μητρώα των κρατών μελών για τους ορκωτούς ελεγκτές που είναι εγκεκριμένοι να διεξάγουν τους υποχρεωτικούς ελέγχους των λογιστικών εγγράφων.

Ο ανωτέρω έλεγχος θα διεξαχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα και τον Κώδικα Δεοντολογίας.

Το έγγραφο ελέγχου (audit document) πρέπει να επισυναφθεί στην πρόταση LIFE ως σαρωμένο αρχείο σε μορφή pdf, το οποίο να μπορεί να εκτυπωθεί σε χαρτί μεγέθους A4. Σε περίπτωση νεοσυσταθέντος οργανισμού, το πιστοποιητικό ελέγχου που θα προσκομιστεί πρέπει να βασίζεται σε ένα διαχειριστικό/επιχειρηματικό σχέδιο όπου τα χρηματοοικονομικά δεδομένα παρουσιάζονται σύμφωνα με τις σχετικές εθνικές διατάξεις.

Εάν ο αιτών (συντονιστής δικαιούχος) έχει δηλώσει ότι είναι δημόσιος φορέας (στη φόρμα A2) πρέπει να προσκομίσει ως οικονομικό παράρτημα τη «Δήλωση δημόσιου φορέα» (Public body declaration), πλήρως συμπληρωμένη, υπογεγραμμένη και με ημερομηνία υπογραφής. Αυτό το παράρτημα διατίθεται ως χωριστό αρχείο σε μορφή Word με τον φάκελο αίτησης LIFE.

Εάν λείπουν ένα ή περισσότερα υποχρεωτικά οικονομικά παραρτήματα από την πρόταση LIFE, η Αναθέτουσα Αρχή θα στείλει αρχικά μήνυμα μέσω του eProposal στον συντονιστή δικαιούχο με το οποίο θα υποδεικνύει τα παραρτήματα που λείπουν.

Η Αναθέτουσα Αρχή θα χρησιμοποιήσει επίσης αυτή τη χρονική περίοδο για να ζητήσει τα απαραίτητα οικονομικά παραρτήματα και/ή δικαιολογητικά έγγραφα σε περιπτώσεις που αμφιβάλλει ως προς την ιδιότητα οποιουδήποτε δημόσιου φορέα.

Ο συντονιστής δικαιούχος θα έχει στη διάθεσή του 5 εργάσιμες ημέρες για να απαντήσει και να υποβάλει μέσω του eProposal τα παραρτήματα που λείπουν ή είναι ελλιπή. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να παρατείνει την προθεσμία.

Στο τέλος αυτής της διαδικασίας, όλες οι προτάσεις LIFE που δεν συμμορφώνονται πλήρως με όλα τα ανωτέρω κριτήρια δηλώνονται μη αποδεκτές και αποκλείονται από την αξιολόγηση.

Βήμα Β:

Σκοπός του χρηματοοικονομικού ελέγχου είναι να επιβεβαιωθεί ότι: *«Ο αιτών πρέπει απαραίτητα να διαθέτει σταθερές και επαρκείς πηγές χρηματοδότησης ώστε να είναι σε θέση να ασκεί τις δραστηριότητές του καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της δράσης... και να συμβάλει στη χρηματοδότησή της».*

Η Αναθέτουσα Αρχή θα χρησιμοποιήσει όλες τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της για να εκτιμήσει εάν ο αιτών και οι συνδικαιούχοι πληρούν τα κριτήρια επιλογής και αποκλεισμού. Με βάση το άρθρο 202 των κανόνων εφαρμογής του Δημοσιονομικού Κανονισμού⁷, η πρόταση θα απορρίπτεται εάν ο αξιολογητής έχει ισχυρές ενδείξεις ότι εμπίπτει σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- εάν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες που να υποδεικνύουν ότι ο συντονιστής δικαιούχος και/ή ένα από τους συνδικαιούχους, σε αντίθεση με τη δήλωση περί αποκλεισμού, βρίσκονται σε κάποια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 136 παράγραφος 1, 4 και στο άρθρο 141 του Δημοσιονομικού Κανονισμού⁸.

---

⁸ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1268/2012 της Επιτροπής της 29ης Οκτωβρίου 2012 σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τους δημοσιονομικούς κανόνες που

- τα αποτελέσματα των ελέγχων που διενήργησαν τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με τον συντονιστή δικαιούχο και/ή έναν από τους συνδικαιούχους έδειξαν με σαφήνεια την ανικανότητά τους να συμμορφωθούν με τους διοικητικούς κανόνες που ρυθμίζουν τις επιχορηγήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα αυτούς που ισχύουν για το LIFE·
- τη στιγμή υποβολής της αίτησης, ο συντονιστής δικαιούχος έχει απλήρωτες οφειλές προς την Αναθέτουσα Αρχή.

Για ιδιωτικούς εμπορικούς και ιδιωτικούς μη εμπορικούς οργανισμούς:

- η έκθεση του ορκωτού ελεγκτή ή ο ισολογισμός και η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης που έχουν πιστοποιηθεί από τον ορκωτό ελεγκτή και έχουν προσκομιστεί με την πρόταση έργου δεν συνοδεύονται από «γνωμοδότηση χωρίς επιφύλαξη» σχετικά με την οικονομική βιωσιμότητα του συντονιστή δικαιούχου⁹·
- με βάση τη δοκιμή οικονομικής βιωσιμότητας, συμπεραίνεται ότι ο συντονιστής δικαιούχος δεν έχει την οικονομική επάρκεια να καλύψει το μερίδιό του στη συγχρηματοδότηση εντός της προτεινόμενης περιόδου του έργου·
- με βάση τη δοκιμή οικονομικής βιωσιμότητας, συμπεραίνεται ότι ο συντονιστής δικαιούχος δεν έχει την ικανότητα να διαχειριστεί τα οικονομικά ποσά που προβλέπονται στον προϋπολογισμό της πρότασης εντός της προτεινόμενης περιόδου του έργου·

Η οικονομική βιωσιμότητα του συντονιστή δικαιούχου και η ικανότητά του να διαχειρίζεται μεγάλες επιχορηγήσεις από την ΕΕ εκτιμώνται με βάση την παρεχόμενη οικονομική πληροφόρηση.

Ο έλεγχος οικονομικής βιωσιμότητας θα χρησιμοποιηθεί επίσης για να εκτιμηθεί εάν θα απαιτηθεί οικονομική εγγύηση που να καλύπτει πλήρως ή μερικώς την καταβολή της προχρηματοδότησης του έργου από την ΕΕ. Ειδικότερα, θα ζητείται πάντα οικονομική εγγύηση στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1) Προτάσεις από **ιδιωτικούς εμπορικούς οργανισμούς** εάν πληρούνται λιγότερα από 2 από τα ακόλουθα κριτήρια:

1. ο λόγος «συνολικό ποσό αιτούμενης επιχορήγησης δια τον αριθμό ετών του έργου» προς «ίδια κεφάλαια μετόχων» είναι μικρότερος από 1
2. ο λόγος «κυκλοφορούν ενεργητικό» προς «βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις» είναι μεγαλύτερος από 1
3. ο λόγος «σύνολο οφειλών» προς «σύνολο ενεργητικού» είναι μικρότερος

εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, ΕΕ L362 της 31.12.2012, σ. 1.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ L 298 της 25.10.2012, σ. 1).

⁹ Δηλαδή μια δήλωση ότι ο ορκωτός ελεγκτής διενήργησε το καθήκον του σύμφωνα με τα γενικώς αποδεκτά ελεγκτικά πρότυπα και χωρίς περιορισμό όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της εργασίας που απαιτείται για να εκφράσει τη γνωμοδότησή του, ότι οι οικονομικές καταστάσεις που ελέγχθηκαν καταρτίστηκαν σύμφωνα με τις κατάλληλες ή τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές και ότι απεικονίζουν την πραγματική και εύλογη χρηματοοικονομική θέση του οργανισμού και τα αποτελέσματα της λειτουργίας του.

από 0,8

4. υπάρχει θετικό λειτουργικό κέρδος

2) Προτάσεις από **ιδιωτικούς μη εμπορικούς οργανισμούς** εάν δεν πληρούνται κανένα από τα ακόλουθα 3 κριτήρια:

1. ο λόγος «συνολικό ποσό αιτούμενης επιχορήγησης δια τον αριθμό ετών του έργου» προς «επιδοτήσεις» είναι μικρότερος από 1
2. ο λόγος «κυκλοφορούν ενεργητικό» προς «βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις» είναι μεγαλύτερος από 1
3. ο λόγος «σύνολο οφειλών» προς «σύνολο ενεργητικού» είναι μικρότερος από 0,8

Οι προτάσεις από ιδιωτικούς εμπορικούς οργανισμούς και από ιδιωτικούς μη εμπορικούς οργανισμούς θα απορρίπτονται εάν δεν πληρούν κανένα κριτήριο και εάν οι λόγοι αποκλίνουν σημαντικά από τα όρια που υποδεικνύονται ανωτέρω.

II. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΕΛΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΧΗ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΦΕΔΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ

Μετά την ολοκλήρωση του σταδίου ανάθεσης, η Αναθέτουσα Αρχή θα καταρτίσει έναν τελικό κατάλογο έργων που προτείνεται να χρηματοδοτηθούν για κάθε τομέα προτεραιότητας και έναν εφεδρικό κατάλογο για κάθε τομέα προτεραιότητας με τα έργα που συγκεντρώνουν την υψηλότερη βαθμολογία αλλά δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του διαθέσιμου προϋπολογισμού. Οι εφεδρικοί κατάλογοι θα καλύπτουν ένα επιπλέον 20% του διαθέσιμου προϋπολογισμού στο Πρόγραμμα LIFE για κάθε τομέα προτεραιότητας. Κάθε εφεδρικός κατάλογος θα καταρτιστεί με βάση τις κατανομές προϋπολογισμού που προβλέπονται για κάθε τομέα προτεραιότητας σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής για τη χρηματοδότηση υλοποίησης του Προγράμματος LIFE για το 2019.

Εάν οι προτάσεις σε κάποιον εφεδρικό κατάλογο δεν καλύπτουν την πλήρη απορρόφηση του προβλεπόμενου προϋπολογισμού, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να ανακατανείμει τα διαθέσιμα κεφάλαια σε προτάσεις άλλου καταλόγου.

Οι προτάσεις θα βαθμονομηθούν ανάλογα με τη συνολική βαθμολογία τους, λαμβάνοντας υπόψη τον ακόλουθο όρο του Κανονισμού LIFE¹⁰:

- a. *«Η Επιτροπή θα λάβει έντονα υπόψη εκείνα τα διακρατικά έργα στα οποία η διακρατική συνεργασία αποτελεί καθοριστικό εχέγγυο για την προστασία του περιβάλλοντος και για τους κλιματικούς στόχους. Επιπλέον, θα προσπαθεί να διασφαλίζει ότι τουλάχιστον το 15% των προϋπολογισθέντων πόρων που προορίζονται για έργα θα διατίθεται σε διακρατικά έργα [...]» (απόσπασμα από το άρθρο 19 παράγραφος 7)*

¹⁰ Όπως τροποποιήθηκε με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό για την αύξηση του ποσοστού για τη φύση και τη βιοποικιλότητα.

Για να προσδιορίσει τις οριστικές διαθέσιμες κατανομές στα «παραδοσιακά» έργα, η Αναθέτουσα Αρχή θα λάβει υπόψη της τις χορηγούμενες επιχορηγήσεις για προπαρασκευαστικά έργα, έργα τεχνικής βοήθειας και ολοκληρωμένα έργα.

Για την κατάρτιση των τελικών καταλόγων με τα έργα που προτείνεται να χρηματοδοτηθούν και τον εφεδρικό κατάλογο στο πλαίσιο του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα, ισχύουν επιπλέον οι ακόλουθοι κανόνες:

Σε περιπτώσεις προτάσεων με ίση βαθμολογία εντός ενός εφεδρικού καταλόγου (ή ανάμεσα στους εφεδρικούς καταλόγους, όπου απαιτείται), θα δίνεται προτεραιότητα στις προτάσεις με την υψηλότερη συνολική ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία¹¹ (εάν και αυτή η βαθμολογία είναι ίση, θα δίνεται προτεραιότητα στην πρόταση με την υψηλότερη προστιθεμένη αξία για την ΕΕ¹²).

III. ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ LIFE

Μετά από την επίσημη έγκριση (Απόφαση Αξιολόγησης) των αποτελεσμάτων επιλογής από την Αναθέτουσα Αρχή, οι αιτούντες θα ενημερωθούν επισήμως για τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των προτάσεών τους και, όπου αρμόζει, για τους λόγους απόρριψης. Η επιτροπή LIFE θα ενημερωθεί επίσης για τα αποτελέσματα.

Οι προτάσεις που παρατίθενται στον τελικό κατάλογο των έργων προς χρηματοδότηση και αντιστοιχούν στο 100% του διαθέσιμου προϋπολογισμού κατά μέγιστο, θα συνεχίσουν στο στάδιο της αναθεώρησης.

ΣΤΑΔΙΟ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ

Σκοπός του σταδίου αναθεώρησης είναι να διευκρινιστούν, για τις προτάσεις που προτείνονται προς χρηματοδότηση, όλα τα εκκρεμή ερωτήματα σχετικά με τη δυνατότητα υλοποίησης, τη σχέση κόστους/αποτελεσματικότητας και την επιλεξιμότητα των επιμέρους δράσεων, τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό LIFE και τους Γενικούς Όρους του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Κατά το στάδιο αναθεώρησης, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να ζητήσει από τον αιτούντα να προσκομίσει περαιτέρω στοιχεία σχετικά με συγκεκριμένες πτυχές της πρότασης και/ή να ενσωματώσει τροποποιήσεις ή βελτιώσεις στην αρχική πρόταση. Είναι επίσης πιθανόν να ζητηθεί από τον συντονιστή δικαιούχο να διαγράψει συγκεκριμένες δράσεις και/ή να μειώσει τον προϋπολογισμό του έργου, την οικονομική συνεισφορά της ΕΕ και/ή το ποσοστό ευρωπαϊκής συγχρηματοδότησης του έργου. Οι προτεινόμενες προσαρμογές ή αλλαγές στην πρόταση δεν θα πρέπει να θέτουν σε ερώτηση τα αποτελέσματα της ήδη ολοκληρωμένης αξιολόγησης.

Ο αιτών θα έχει **15 ημερολογιακές ημέρες** για να απαντήσει στα ερωτήματα.

Η Αναθέτουσα Αρχή θα στείλει όλα τα ερωτήματα και τις οδηγίες της αναθεώρησης μέσω του eProposal (βλ. επίσης τις οδηγίες για τη χρήση του

¹¹ Η συνολική ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία είναι το άθροισμα των βαθμολογιών για τα κριτήρια ανάθεσης 1, 2, 3 και 4.

¹² Το άθροισμα της βαθμολογίας για τα κριτήρια ανάθεσης 3, 4, 5 και 6.

eProposal Mailbox στον δικτυακό τόπο του eProposal) στον συντονιστή δικαιούχο.

Οι αιτούντες δεν πρέπει να προχωρήσουν σε άλλες τροποποιήσεις της πρότασής τους εκτός από αυτές που θα ζητηθούν από την Αναθέτουσα Αρχή.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η επιστολή αναθεώρησης που αποστέλλεται στον αιτούντα με ερωτήματα ή αιτήματα για τροποποίηση της πρότασης δεν συνεπάγεται καμία δέσμευση εκ μέρους της Αναθέτουσας Αρχής για οριστική χρηματοδότηση της πρότασης. Επιπλέον, με βάση τις απαντήσεις που θα λάβει, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να αποφασίσει να μειώσει τον προϋπολογισμό του έργου ή ακόμη και να αποκλείσει ένα έργο από τη χρηματοδότηση.

Έως το τέλος του σταδίου αναθεώρησης, όλα τα έργα που έχουν παραμείνει αναμένεται να έχουν πλήρη συνοχή και να βρίσκονται σε συμφωνία με όλες τις τεχνικές και οικονομικές απαιτήσεις του Κανονισμού LIFE και του Συμφωνητικού Επιχορήγησης. Από τον αιτούντα που έχει ολοκληρώσει με επιτυχία τη διαδικασία αναθεώρησης θα ζητηθεί να προσκομίσει **πλήρη επιβεβαίωση** όλων των δεσμεύσεων που αφορούν τους συνδικαιούχους/συγχρηματοδότες, με πρωτότυπες υπογραφές και σφραγίδες στις σχετικές φόρμες και παραρτήματα.

Οι αιτούντες δεν πρέπει να προχωρήσουν σε καμία τροποποίηση της αναθεωρημένης πρότασης μετά την ολοκλήρωση του σταδίου αναθεώρησης, εκτός εάν αυτό ζητηθεί ρητά από την Αναθέτουσα Αρχή.

IV. ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΦΕΔΡΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ

Λόγω της διαδικασίας αναθεώρησης ή λόγω της απόσυρσης μίας ή περισσοτέρων προτάσεων από τον αρχικό κατάλογο των προτεινόμενων έργων για χρηματοδότηση, μπορεί να καταστεί διαθέσιμος προϋπολογισμός συγχρηματοδότησης LIFE για προτάσεις οι οποίες βρίσκονταν αρχικά στον εφεδρικό κατάλογο και κάλυπταν το πρόσθετο 20% πέραν του μέγιστου 100% του διαθέσιμου προϋπολογισμού.

Σε αυτή την περίπτωση, θα ληφθεί νέα απόφαση ανάθεσης στην οποία θα αναφέρονται οι προτάσεις που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν. Οι προτάσεις αυτές θα καθορίζονται κατά σειρά κατάταξης.

Στη συνέχεια οι επιλεγμένες προτάσεις θα εισαχθούν στο στάδιο αναθεώρησης ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης συμμόρφωσή τους με τους όρους συγχρηματοδότησης από το LIFE.

Αυτή η διαδικασία μπορεί να διεξαχθεί αρκετές φορές προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως ο διαθέσιμος ετήσιος προϋπολογισμός LIFE.

V. ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

Υπό την προϋπόθεση της υιοθέτησης της απόφασης ανάθεσης από την Αναθέτουσα Αρχή, τα συμφωνητικά επιχορήγησης θα καταρτιστούν και θα υπογραφούν από τον συντονιστή δικαιούχο και την Αναθέτουσα Αρχή.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΦΟΡΜΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Στάδιο αποσφράγισης*

Κριτήρια αποσφράγισης

1. Υποβλήθηκε η πρόταση μέσω του εργαλείου eProposal εντός της καθορισμένης διορίας;	Ναι / Όχι
2. Έχουν χρησιμοποιηθεί οι σχετικές φόρμες υποβολής LIFE 2019 στο eProposal;	Ναι / Όχι

* Ο έλεγχος αποσφράγισης θα διενεργηθεί μέσω της εφαρμογής eProposal και όχι μέσω του ESAP.

Στάδιο ανάθεσης¹³

1. Τεχνική συνοχή και ποιότητα

Κατά την αξιολόγηση αυτού του κριτηρίου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα σημεία:

1. Έχει περιγραφεί καλά το πλαίσιο λειτουργίας πριν από την εφαρμογή του έργου, (προβλήματα και απειλές, κατάσταση των προπαρασκευαστικών δραστηριοτήτων –συμπεριλαμβανομένων προηγούμενων ελέγχων/ερευνών– εγκρίσεις, άδειες κ.λπ.);
2. Υπάρχει σαφής λογική σύνδεση μεταξύ των απειλών και των προβλημάτων, των στόχων, των προτεινόμενων δράσεων και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων;
3. Είναι οι δράσεις κατάλληλες για να επιτευχθούν οι καθορισμένοι στόχοι; Στις δράσεις, περιγράφεται με σαφήνεια πώς, πότε, πού (με χάρτες, εφόσον απαιτείται), γιατί και από ποιον θα διεξαχθεί καθεμία; Συμβάλλουν όλες οι δράσεις άμεσα στην επίτευξη των στόχων του έργου; Είναι σωστά ποσοτικοποιημένες; Συμμετέχουν τα αντίστοιχα ενδιαφερόμενα μέρη στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων;
4. Σε περίπτωση που η πρόταση προβλέπει την αγορά γης, σε τι βαθμό έχει λάβει υπόψη του ο αιτών τα τεχνικά κριτήρια για την αγορά γης που αναφέρονται στις Οδηγίες για αιτούντες 2019 – LIFE Φύση και Βιοποικιλότητα (ενότητα 2.4.3 Τύποι δράσεων); Επιπλέον, στην περίπτωση αγοράς γης, μακροχρόνιας μίσθωσης γης και εφάπαξ αποζημίωσης: συμπεριλαμβάνεται επιστολή από την αρμόδια αρχή ή από συμβολαιογράφο εγγεγραμμένο στο σχετικό μητρώο, η οποία να επιβεβαιώνει ότι η τιμή ανά στρέμμα δεν ξεπερνά τη μέση τιμή για το συγκεκριμένο είδος γης και τοποθεσίας;
5. Περιγράφονται και ποσοτικοποιούνται σωστά τα αναμενόμενα αποτελέσματα του έργου (π.χ. αντίκτυπος σε σχέση με το κλίμα, αντίκτυπος αναπαραγωγής) στον πίνακα με τους βασικούς δείκτες αλλά και στο κείμενο της πρότασης; Έχει προβλεφθεί η παρακολούθηση του αντίκτυπου του έργου αλλά και της προόδου του έργου;
6. Ο συντονιστής δικαιούχος έχει οργανώσει και ελέγχει καλά τις λειτουργικές και διαχειριστικές δομές του έργου; Έχουν προταθεί τα απαραίτητα μέσα (εξοπλισμός, προσωπικό κ.λπ.) για τη σωστή υλοποίηση;

¹³ Σημειώνεται ότι ο ακόλουθος κατάλογος ερωτήσεων είναι ενδεικτικός και όχι περιοριστικός. Ως κείμενο αναφοράς για τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να παραμείνει το κείμενο που περιλαμβάνεται στην ενότητα 2 του παρόντος εγγράφου.

7. Η ομάδα του έργου είναι κατάλληλη / επαρκής / ικανή / παρουσιάζει συνοχή ως προς τους στόχους και τις δράσεις του έργου; Είναι τα προβλεπόμενα τεχνικά μέσα και τεχνογνωσία κατάλληλα για την υλοποίηση του έργου;

8. Τα παραδοτέα, τα ορόσημα και τα χρονοδιαγράμματα είναι κατανοητά και ρεαλιστικά, και παρουσιάζουν συνοχή με τα αναμενόμενα αποτελέσματα; Πιο συγκεκριμένα, έχουν συνυπολογιστεί σωστά η διάρκεια των προπαρασκευαστικών δράσεων και των διαδικασιών αδειοδότησης, η πιθανότητα δυσμενών καιρικών συνθηκών κ.λπ.; Έχουν ταυτοποιηθεί οι κίνδυνοι εφαρμογής και έκτακτα μέτρα; Έχουν εκτιμηθεί σωστά τυχόν δυνητικές δυσκολίες (δυνατότητα υλοποίησης των δράσεων, δυνητικοί κίνδυνοι κ.λπ.) και έχει υπάρξει επαρκής προετοιμασία για την πρόληψή τους, για παράδειγμα μέσω προηγούμενης διαβούλευσης των ενδιαφερόμενων μερών, μέσω σχεδίου εκτάκτου ανάγκης κ.λπ.; Απαιτούνται περαιτέρω άδειες, εγκρίσεις ή εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων πριν την υλοποίηση του έργου ή είναι ήδη όλες διαθέσιμες;

9. Σε τι βαθμό η πρόταση περιλαμβάνει μια σαφή και ρεαλιστική στρατηγική επικοινωνίας, ανταλλαγής εμπειρίας, δικτύωσης και διάδοσης; Καλύπτονται όλες οι υποχρεωτικές απαιτήσεις επικοινωνίας; Είναι αυτές οι δραστηριότητες κατάλληλες και σωστά σχεδιασμένες για την επικοινωνία και διάδοση των αποτελεσμάτων και των διδαγμάτων του έργου;

2. Χρηματοδοτική συνοχή και ποιότητα (συμπεριλαμβανομένης της σχέσης ποιότητας/κόστους)

Κατά την αξιολόγηση αυτού του κριτηρίου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα σημεία:

1. Είναι αιτιολογημένος και συνεκτικός ο προϋπολογισμός και οι δαπάνες είναι επαρκείς για τις προτεινόμενες δράσεις και τα προτεινόμενα μέσα;

2. Είναι η προτεινόμενη προσέγγιση οικονομικά αποδοτική; Το έργο είναι αποτελεσματικό ως προς το κόστος και επιδεικνύει καλή σχέση ποιότητας/κόστους;

Ειδικότερα: Είναι λογική η συνολική επένδυση δεδομένου των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και αντίκτυπου; Σε τι βαθμό δείχνει η πρόταση ότι έχουν εξεταστεί άλλες ευρωπαϊκές πηγές χρηματοδότησης κατά την κατάρτιση της πρότασης; Υπάρχει κίνδυνος κάποιες δράσεις να είναι υποχρεωτικά μέτρα αντιστάθμισης για άλλα έργα (άρθρο 6 της οδηγίας για τους οικοτόπους), ή μέρος της συγχρηματοδότησης να προέρχεται από υποχρεωτικές αποζημιώσεις άλλων έργων (άρθρο 6 της οδηγίας για τους οικοτόπους);

3. Οι δαπάνες όλων των κατηγοριών κόστους (άμεσα έξοδα προσωπικού, οδοιπορικά και έξοδα διαμονής, κόστος υπεργολαβίας [αναφέρονται επίσης και ως «έξοδα εξωτερικής βοήθειας»], κόστος διαρκών αγαθών: έξοδα [απόσβεσης] υποδομών και εξοπλισμού, κόστος πρωτοτύπου· κόστος αγοράς γης / μακροχρόνιας μίσθωσης γης / εφάπαξ αποζημιώσεις για δικαιώματα χρήσης γης, κόστος αναλωσίμων, και άλλα έξοδα) είναι εύλογες, περιγράφονται επαρκώς, έχουν κατανεμηθεί σωστά και είναι σύμφωνες με τους κανόνες και τις αρχές που προβλέπονται στις οδηγίες LIFE για αιτούντες, και στο Υπόδειγμα Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) (ειδικότερα στο Παράρτημα Ι - Γενικοί όροι και στο Παράρτημα Χ - Οικονομικές και Διοικητικές Οδηγίες) και στον Κανονισμό LIFE (π.χ. να μην είναι μη επιλέξιμες);

Ειδικότερα: θα καλυφθεί το κόστος όποτε απαιτηθεί και/ή είναι δυνατό; Οι δαπάνες είναι εύλογες σε σχέση με τις εθνικές συνθήκες; Τα έξοδα διαχείρισης του έργου είναι εύλογα με δεδομένα το μέγεθος και τις φιλοδοξίες του έργου;

4. Η προβλεπόμενη συγχρηματοδότηση συμμορφώνεται με τα μέγιστα ποσοστά συγχρηματοδότησης και αιτιολογείται η κατανομή του προϋπολογισμού μεταξύ των

δικαιούχων;
<p>5. Συγκεκριμένα σημεία:</p> <p>5.1. Direct personnel costs / Άμεσα έξοδα προσωπικού: Στις περιπτώσεις μισθολογικών εξόδων των δημοσίων υπαλλήλων, έχει τηρηθεί ο κανόνας του +2%;</p> <p>5.2. Έξοδα εξωτερικής βοήθειας: Σε περίπτωση που το κόστος εξωτερικής βοήθειας ξεπερνά το 35% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου, έχει δοθεί συνεκτική επεξήγηση που να αιτιολογεί το υψηλό επίπεδο υπερβολαβίων;</p>
<p>3. Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ: εύρος και ποιότητα της συμβολής στους ειδικούς στόχους των τομέων προτεραιότητας του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα</p> <p>Κατά την αξιολόγηση αυτού του κριτηρίου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα σημεία:</p>
<p>1. Σε τι βαθμό συμβάλλει σε έναν ή περισσότερους συμπληρωματικούς ειδικούς στόχους των τομέων προτεραιότητας του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα όπως ορίζονται στα άρθρα 14, 15 και 16 του Κανονισμού LIFE;</p>
<p>2. Σε τι βαθμό επιτυγχάνει το έργο στη λήξη του και σε σύγκριση με την τρέχουσα κατάσταση που εκτιμάται ή μετράται κατά την έναρξή του συγκεκριμένους, ρεαλιστικούς και ποσοτικοποιημένους αντίκτυπους σε σχέση με το κλίμα, κατά περίπτωση σε μια προσέγγιση κύκλου ζωής;</p>
<p>4. Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ: Βιωσιμότητα (συνέχιση, αναπαραγωγή, μεταφορά)</p> <p>Κατά την αξιολόγηση αυτού του κριτηρίου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα σημεία:</p>
<p>1. Η πρόταση αποδεικνύει πειστικά ότι οι προτεινόμενες λύσεις και οι συναφείς αναμενόμενες κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις θα συνεχιστούν, θα αναπαραχθούν και/ή θα μεταφερθούν μετά το τέλος του έργου; Το γεγονός αυτό υποστηρίζεται από μια επαρκώς φιλόδοξη αλλά και αξιόπιστη στρατηγική και σχέδιο δράσης προκειμένου να προσεγγίσει μία κρίσιμη μάζα και να κινητοποιηθεί η ευρύτερη αξιοποίηση κατά τη διάρκεια του έργου και/ή σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα μετά το τέλος του;</p>
<p>2. Σε τι βαθμό η προτεινόμενη προσέγγιση υπερβαίνει τη μεταφορά γνώσης και τη δικτύωση και αφορά την εφαρμογή των λύσεων που αναπτύσσονται και/ή εφαρμόζονται στο πλαίσιο του έργου και μετά το τέλος του έργου σε άλλους τομείς ή για διαφορετικό σκοπό;</p>
<p>3. Έχουν προβλεφθεί δράσεις που να διασφαλίζουν τη χρηματοδότηση μετά το τέλος του έργου; Διαβλέπει το έργο την παραγωγή εξοικονομήσεων και/ή εισοδημάτων από την υλοποίηση των προτεινόμενων λύσεων του;</p>
<p>5. Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ: Συμβολή στους τομείς πολιτικής και τους τομείς εργασιών της Δράσης για το Κλίμα</p> <p>Κατά την αξιολόγηση αυτού του κριτηρίου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα σημεία:</p>
<p>1. Συμμορφώνεται το έργο σαφώς και πλήρως με τουλάχιστον έναν τομέα πολιτικής τη δράσης για το κλίμα; Περιγράφεται αυτό με σαφήνεια στην αντίστοιχη φόρμα; Επικεντρώνονται ξεκάθαρα οι βασικές δράσεις του έργου στους τομείς πολιτικής που τίθενται υπό στόχευση;</p>
<p>2. Συμμορφώνεται το έργο σαφώς και πλήρως με τουλάχιστον έναν τομέα εργασιών; Επικεντρώνονται ξεκάθαρα οι βασικές δράσεις του έργου στους τομείς εργασιών που τίθενται υπό στόχευση;</p>

<p>6. Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ: Συνέργειες (συμπεριλαμβανομένων των πολλαπλών σκοπών και της ενσωμάτωσης/συμπληρωματικότητας, των πράσινων δημόσιων συμβάσεων, του οικολογικού σήματος και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας που χρηματοδοτείται από την ΕΕ):</p> <p>Κατά την αξιολόγηση αυτού του κριτηρίου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα σημεία:</p>
<p>1. Σε τι βαθμό το έργο, αν και επικεντρώνεται σε έναν συγκεκριμένο τομέα, περιλαμβάνει μηχανισμό επίτευξης πολλαπλών σκοπών και συγκεκριμένες δράσεις για τη δημιουργία συνεργειών με τις πολιτικές της ΕΕ (π.χ. θέσεις εργασίας και ανάπτυξη, κοινωνική ενσωμάτωση) και μηχανισμούς χρηματοδότησης, χωρίς να υπονομεύει τους στόχους του;</p>
<p>2. Σε τι βαθμό το έργο ενσωματώνει ειδικούς κλιματικούς στόχους σε άλλους τομείς πολιτικής της Ένωσης και/ή επιτυγχάνει συμπληρωματικότητα μαζί τους; Προσδιορίζονται με σαφήνεια οι εν λόγω τομείς πολιτικής και η αναμενόμενη συνεισφορά του έργου; Έχουν εμπλακεί καταλλήλως οι αρμόδιοι χάραξης πολιτικής; Προβλέπονται σχετικές δράσεις προκειμένου να διασφαλιστεί η ενσωμάτωση και/ή η συμπληρωματικότητα; Αξιολογείται και ποσοτικοποιείται σωστά ο αντίκτυπος άλλων τομέων πολιτικής; Ταυτοποιούνται και ποσοτικοποιούνται σωστά συγκεκριμένα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη;</p>
<p>3. Δεσμεύεται η ομάδα του έργου να συνάψει πράσινες δημόσιες συμβάσεις και/ή να προτιμήσει τη χρήση προϊόντων και/ή υπηρεσιών επίσημα αναγνωρισμένων συστημάτων οικολογικής σήμανσης, όπως το οικολογικό σήμα της ΕΕ¹⁴, κατά την υλοποίηση του έργου; Προωθείται αυτή η απόφαση μέσω ενός σαφούς μηχανισμού υλοποίησης;</p>
<p>4. Σχεδιάζει η πρόταση να αξιοποιήσει τα αποτελέσματα προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ, και συγκεκριμένα τα αποτελέσματα έργων έρευνας και καινοτομίας που σχετίζονται με το περιβάλλον ή το κλίμα, τα οποία έχουν χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» ή από τα προγενέστερα προγράμματα-πλαίσια; Παρουσιάζονται κατάλληλα τα αποτελέσματα της έρευνας που αφορούν την αξιοποίηση; Αποδεικνύεται πειστικά ο τρόπος με τον οποίο θα χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση του έργου LIFE; Αποδεικνύεται επαρκώς η προστιθέμενη αξία της εν λόγω αξιοποίησης;</p>
<p>5. Προβλέπεται διακρατική συνεργασία μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ; Υπάρχουν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν τη συμβολή της προστιθέμενης αξία της διακρατικής προσέγγισης στην επίτευξη των στόχων του έργου; Διαθέτουν οι δράσεις του έργου διακρατική προοπτική μέσα στο πλαίσιο της ΕΕ; Έχει θεμελιωθεί κάποια διακρατική ομάδα συνεργασίας;¹⁵</p>

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΗ: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ

1. Γενικά κριτήρια για όλες τις συνιστώσες του LIFE

¹⁴ <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/eu-ecolabel-products-and-services.html>

¹⁵ Η έννοια του όρου «διακρατικός», ή «διεθνικός» όπως προβλέπεται στον κανονισμό LIFE, καλύπτει μόνο τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και των τρίτων χωρών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα LIFE σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού LIFE. Οι δραστηριότητες εκτός της Ένωσης ή σε υπερπόντιες χώρες και υπερπόντια εδάφη, όταν αυτό είναι εφικτό κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 του Κανονισμού LIFE, δεν θα συνεπάγονται τη συγκέντρωση υψηλότερης βαθμολογίας με βάση το συγκεκριμένο κριτήριο ανάθεσης

1. Η πρόταση εμπίπτει στις σχετικές κατηγορίες έργων που ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφοι α), β), γ) ή η) του Κανονισμού LIFE, και στοχεύει στην εκπλήρωση των σχετικών στόχων του LIFE όπως περιγράφονται στο άρθρο 3 και στα άρθρα 13, 14, 15 και 16 του Κανονισμού LIFE.	Σωστό / Λάθος
2. Η κοινοτική συνεισφορά που ζητήθηκε δεν ξεπερνά πάνω από 10% το ποσό που αναγράφεται στο συνοπτικό υπόμνημα.	Σωστό / Λάθος
3. Η πρόταση δεν επικεντρώνεται αποκλειστικά στην έρευνα και δεν περιλαμβάνει την κατασκευή μεγάλης υποδομής.	Σωστό / Λάθος
4. Η πρόταση δεν χρηματοδοτεί μέτρα αντιστάθμισης που απορρέουν από υποχρεώσεις δυνάμει του εθνικού ή ενωσιακού δικαίου.	Σωστό / Λάθος
5. Το έργο πραγματοποιείται εντός ΕΕ και/ή σε έδαφος όπου ισχύουν οι Συνθήκες και το σχετικό κεκτημένο, ή εμπίπτει σε κάποια από τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 5 και 6 του Κανονισμού LIFE και προσδιορίζονται στις Οδηγίες για αιτούντες 2019.	Σωστό / Λάθος
6. Τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα είναι ήδη μετρήσιμα και έχουν μετρηθεί ή προτυποποιηθεί σε συνάρτηση με τις μετρήσεις που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια του έργου.	Σωστό / Λάθος
2. Λειτουργική επάρκεια των συμμετεχόντων στο έργο	
1. Παρέχονται επαρκείς αποδείξεις ότι οι αιτούντες διαθέτουν τις απαιτούμενες επαγγελματικές ικανότητες και προσόντα για την εκτέλεση του έργου.	Σωστό / Λάθος

4

3. Ειδικά κριτήρια για καθεμία από τις συνιστώσες του LIFE	
3.1 Κριτήρια αποκλειστικά για τις προτάσεις στους τομείς LIFE Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής (CCM) και Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (CCA)	
Η πρόταση περιλαμβάνει δράσεις που θα αποφέρουν ουσιαστικά και μετρήσιμα άμεσα αποτελέσματα στο ή στα υπό εξέταση ζητήματα σχετικά με το περιβάλλον και/ή τη δράση για το κλίμα.	Σωστό / Λάθος
3.2 Κριτήρια αποκλειστικά για τις προτάσεις στον τομέα LIFE Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (CGI)	
Η πρόταση περιλαμβάνει δράσεις που αποφέρουν ουσιαστικά και μετρήσιμα άμεσα ή έμμεσα αποτελέσματα στο ή στα υπό εξέταση ζητήματα σχετικά με τη δράση για το κλίμα, εξασφαλίζοντας την επίτευξη ουσιαστικών και μετρήσιμων άμεσων αποτελεσμάτων όσον αφορά το ή τα υπό εξέταση ζητήματα που αφορούν τη σχετική με το κλίμα διακυβέρνηση, πληροφόρηση και/ή ευαισθητοποίηση και διάδοση.	Σωστό / Λάθος

Στάδιο αποδοχής και αποκλεισμού

Κριτήρια επιλογής για την αποδοχή	
1. Οι φόρμες υποβολής A3, A4, A6 και A8 (κατά περίπτωση) έχουν μεταφορτωθεί στο εργαλείο eProposal, έχουν υπογραφεί.	Σωστό / Λάθος
2. Έχει υποβληθεί περίληψη στην αγγλική γλώσσα μέσω του εντύπου B1.	Σωστό / Λάθος
3. Οι φόρμες της πρότασης έχουν συμπληρωθεί σε κάποια από τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.	Σωστό / Λάθος
4. Ο συντονιστής δικαιούχος είναι νομίμως εγγεγραμμένος εντός της ΕΕ.	Σωστό / Λάθος

**Στάδιο οικονομικής
επιλογής**

Οικονομικά κριτήρια επιλογής	
<p>1. Τα ακόλουθα υποχρεωτικά παραρτήματα έχουν μεταφορτωθεί στην εφαρμογή eProposal στην απαιτούμενη ηλεκτρονική μορφή. Για συντονιστές δικαιούχους που δεν είναι δημόσιοι φορείς:</p> <ul style="list-style-type: none"> • οι «Απλοποιημένες οικονομικές καταστάσεις LIFE» (LIFE Simplified Financial Statement) • ο πιο πρόσφατος ισολογισμός και κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης (ή εάν ο αιτών έχει συσταθεί μόλις πρόσφατα, πρέπει να προσκομίσει σχέδιο διαχείρισης/επιχειρηματικό σχέδιο για μελλοντική περίοδο 12 μηνών κατ' ελάχιστον) • εάν η συνολική συνεισφορά της ΕΕ που ζητείται υπερβαίνει το ποσό των 750.000 ευρώ, πιστοποιητικό ελέγχου <p>Για συντονιστές δικαιούχους που είναι δημόσιοι φορείς:</p> <ul style="list-style-type: none"> • η «Δήλωση δημόσιου φορέα» (Public body declaration), συμπληρωμένη και με ημερομηνία υπογραφής 	Σωστό / Λάθος
<p>2. Όλοι οι δικαιούχοι έχουν συμπληρώσει δήλωση ότι δεν βρίσκονται σε καμία από τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 136 παράγραφος 1, 4 και στο άρθρο 141 του Δημοσιονομικού Κανονισμού.</p>	Σωστό / Λάθος
<p>3. Σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες, ο συντονιστής δικαιούχος είναι οικονομικά εύρωστος (με βάση την κατάσταση κερδών/ζημιών, τον ισολογισμό, την έκθεση ελέγχου) – όπου απαιτείται.</p>	Σωστό / Λάθος
<p>4. Σύμφωνα με τις διαθέσιμες πληροφορίες, ο συντονιστής δικαιούχος έχει την ικανότητα να χρηματοδοτήσει το έργο και/ή να διαχειριστεί τα οικονομικά ποσά που προβλέπονται στον προϋπολογισμό της πρότασης εντός της προτεινόμενης περιόδου του έργου.</p>	Σωστό / Λάθος
<p>5. Όλοι οι δικαιούχοι συνεισφέρουν οικονομικά στον προϋπολογισμό της πρότασης.</p>	Σωστό / Λάθος
<p>6. Κανένας από τους δικαιούχους δεν είναι καταχωρημένος στο σύστημα έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού (Early Detection and Exclusion system - EDES) της Αναθέτουσας Αρχής.</p>	Σωστό / Λάθος